

Руслана Огієвська

ВОЛОДІННЯ ПЕТРА КОЧУБЕЯ В БАТУРИНІ (за матеріалами Генерального опису Малоросії 1765-1769 рр.)

На основі матеріалів Генерального опису Малоросії 1765-1769 рр. висвітлена історія володінь Петра Васильовича Кочубея в Батурині у 1767 році.

Ключові слова: опис, Петро Кочубей, володіння, двір, посполиті, Батурин.

Петро Васильович Кочубей (? – 1769 р.) народився в родині полтавського полковника Василя Васильовича Кочубея (1680-1743 рр.). Відомо, що він був власником батуринської садиби, яка переходить у власність за заповітом батька (1743 р.). Про це вказано в праці В. Л. Модзалевського «Малороссийский родословник»: «...меньшой сын, по завещанию отца получил в Батурине дворъ и мельницу на р. Сеймъ съ греблею» [1, 535]. Також, за заповітом, він отримав інші володіння в Батурині й детальнішу інформацію про них було віднайдено в «Генеральному опису Малоросії 1765-1769 рр.», який зберігається у Центральному державному історичному архіві України в м. Києві. Цей зафіксований перелік дворів, земель став наймасштабнішою ревізією серед значної кількості переписів, проведених у XVIII ст. Документ про володіння Петра Кочубея в Батурині був оформлений в 1767 році у вигляді таблиці. Графи кожної з них зліва направо містять назву міста і назву вулиці. Далі – зафіксовано кількість будівель: хати господарів, людей, бездвірні помешкання, комори, стайні, хліви, клуні. Наступна графа «Кто в них жительствоует» містить відомості про ім'я та прізвище власника, його звання, місце народження, вік та стан здоров'я. Такі ж дані подаються про дружину, потім переписані діти – спочатку хлопці, потім – дівчата. У даній статті і буде поданий зміст віднайденого документа, який друкується без будь-яких скорочень із збереженням мовних і стилістичних особливостей.

«Двор приезжий, бунчукового товарища Петра Кочубея, на улице Гончаровке. В городе Батурин. В нем строения годные для жилья: господских четыре, деревянных господских четыре, деревянных недостроенных семь, амбар один, конюшня одна, сарай один. В том дворе церковь деревянная во имя Пресвятой Богородицы оным владельцем построена» [2, арк. 374 об.]. Двор принадлежит П. Кочубею, раньше владел дед его, Василий Кочубей, который был судьей генеральным. У него служителей и работников: служитель Василий Карась уроженец батуринский, звания посполитого. Нанят хозяином и в год по четыре рубля платит и харч дает [2, арк. 375 об.]. В том же дворе живут: Моисей Малка уроженец батуринский звания посполитого от роду сорок лет, здоров. Жена Мотрена Михайловна уроженка батуринская, от роду тридцать лет, здорова. Дети: Василий пятнадцать лет, Лукьян одиннадцать лет, здоровы [2, арк. 376 об.]. Моисей грунтов не имеет, из заработков платит консистенцию по одному рублю и две копейки [2, арк. 377]. Михаил Кононенко уроженец села Обмачево, звания посполитого от роду пятьдесят лет. Жена Ульяна уроженка батуринская от роду сорок один год. Дети: Михаил двадцать лет, Василий пятнадцать лет, Андрей восемь лет, Иван два года, все здоровы [2, арк. 378 об.]. Грунтов не имеет, проживает из заработков. Платит консистенцию по одному рублю и две

© Огієвська Руслана Іванівна – науковий співробітник Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця».

копейки [2, арк. 379]. На улице Завгородде, на земле, которая принадлежит Петру Кочубею, живет вдова Татьяна Костьчиха от роду семьдесят лет в старости, слаба. Дети: Самуил восемнадцать лет, Акулина двадцать лет, здоровы [2, арк. 376 об.]. Ее умерший муж уроженец Атюши, звания посполитого. Татьяна грунтов не имеет, платит консистенцию по одному рублю и две копейки [2, арк. 377]. Григорий Омелянов уроженец батуринский, звания посполитого от роду пятьдесят лет, здоров. Жена Анна Григорьевна уроженка батуринская, от роду сорок пять лет, здорова. Дети: Михаил двадцать два года, Терентий двадцать лет, Евстафий четырнадцать лет, Прасковья восемнадцать лет, Параскева шестнадцать лет, Татьяна десять лет, здоровы [2, арк. 377 об.]. Проживает в слободе Матиевка во владениях Петра Кочубея. Пахотной земли не имеет. В две версты от города Батурина, в урочище Сторожевом, нива на тридцать метров: в длину сто, а в ширь тридцать сажень. Скота: одна лошадь, одна корова, восемь овец. Сенокосу, лесу не имеет. Из заработков платит консистенции по одному рублю две копейки [2, арк. 378]. В той же слободе живет брат Григория, Дмитрий Омелянов, уроженец батуринский звания посполитого от роду сорок пять лет, здоров. Жена Евдокия Ивановна уроженка батуринская, от роду тридцать восемь лет. Дети: Евстафия пятнадцать лет, Иван семь лет, Самуил один год, Агафья семь лет, здоровы [2, арк. 377 об.]. Грунтов, скота не имеет. Платит консистенцию по одному рублю две копейки [2, арк. 378]. Афанасий Бонченко, от роду шестьдесят лет. Жена Мария уроженка села Тиницы от роду сорок два года. Дети: Ярема двадцать лет, Василий девять лет, Евдокия четырнадцать лет, все здоровы. Проживает во владении Петра Кочубея при хуторе за селом Мельня [2, арк. 378]. При хуторе лес сосновый, дубовый, березовый, который годен на дрова. В окружность тысяча пятьсот сажень. Пасека на тридцать ульев, принадлежит Петру Кочубею [2, арк. 379].

Также, Петр Кочубей во владении имеет: сенокос под городом Батурином за улицей Гончаровкой на двадцать пять косарей сена выкашивает. Десять воз травы доброй. Рядом другой сенокос на три косаря сена выкашивает шесть воз травы. Сенокос в урочище Наподворном, в четыре версты от города. На шесть косарей сена выкашивает два двадцать воз травы хорошей. Сенокос в урочище Ковальном в две версты от города. На двадцать воз травы выкашивает. Сенокос в урочище Омшаная в три версты от города. На шесть косарей сена выкашивает, двадцать воз травы хорошей [2, арк. 375]. Сенокос на слободе Матиевке в двух верстах от города. На пять косарей сена выкашивает, десять воз травы хорошей. В окружность сажень (2,1336 м). Принадлежит мельница о трех камнях, а четвертое ступное. С них трех через восемь месяцев доход получает хлеба восемьдесят четвертей, а с ступного деньгами десять рублей» [2, арк. 375].

Из вищеописаного документа стало відомо, що у володінні Петра Васильовича Кочубея на батуринській землі були: млин, сінокоси, пасіка та двори посполитих. Саме з цих володінь він отримував певні прибутки. Спробуємо вивести загальну суму доходу, яку він отримував за рік. Відомо, що з чотирьох кіл млина Петро Васильович заробляв 10 рублів та 80 «четвертей» хліба. Сума від продажу 80 «четвертей» хліба становила сто шістдесят рублів. Таким чином загальна сума прибутку з млина становила 170 рублів. Петро Васильович у володінні тримав шість сінокосів, з яких мав 72 вози сіна (504 пуди). Від продажу сіна міг отримати 50 рублів 40 копійок (1 пуд сіна коштував 10 копійок). Також йому належало п'ять дворів посполитих, які в рік сплачували по 1 рублю і 2 копійки. Посполитий Василь Карась, який працював у садибі, постачав харчі та сплачував по 4 рублі. Загальна сума грошового податку за рік складала 10 рублів 12 копійок. Мав пасіку на тридцять вуликів. З кожного вулика-дуплянки раз на рік могли викачати півпуда меду, а з тридцяти 15 пудів. На той час кожен з них коштував 2 рублі [3, 436]. Тому від продажу 15 пудів меду мав 30 рублів. Загальна сума прибутку від усіх володінь становила 260 рублів 52 копійки.

Отже, маючи відомості про батуринські володіння П. В. Кочубея та суму прибутку, яку він отримував за рік, можемо впевнено сказати, що ці володіння забезпечували йому належний матеріальний стан.

1. Модзелевский В.Л. Малороссийский родословник [Т.2.], Е – К., 1910. – 746 с.
2. Центральний державний історичний архів України м. Київ, ф 57, оп. 1, спр. 55.
3. Путешествия в Малороссию академика Гильденштедта и кн. И.М. Долгорукого // Киевская старина. – 1893. – март. – С.412- 441.

Владения Петра Кочубея в Батурине (по материалам Генерального описания Малороссии 1765-1769 гг.)

На основе материалов Генерального описания Малороссии 1765-1769 гг. освещена история владений Петра Васильевича Кочубея в Батурине в 1767 году.

Ключевые слова: описание, Петр Кочубей, владения, двор, посполитые, Батурын.

R.I. Ogiyevska

Peter Kochubey's ownership in Baturin (based on General description of Malorussia 1765-1769)

On the basis of the General description of Malorussia 1765-1769 the history of Peter Vasilievich Kochubey's ownership in Baturin in 1767 will be highlighted.

Key words: description, Peter Kochubei, ownership, yard, Commonwealth, Baturin.

In the Central State historical archives of Ukraine in Kyiv it is kept «General description of Little Russia in 1765-1769 th». The description contains detailed information about the cities and villages, their populations. In this paper there is the description of Baturyn. During the working up the description an interesting document that refers to the possession of Petro Vasylyovych Kochubey in Baturyn was found.

He took up a post of bunchukovyi comrade. His father was Vasyliy Vasylyovych Kochubey. He held the position of Poltava colonel. His mother was Marfa Ivanovna Yanovych. According his father's will he got some possessions in Baturyn. Among the possessions there was the house of his grandfather, Vasyliy Leontiyovych Kochubey. He was the judge general at the times of hetman Ivan Mazepa.

This house has survived until nowadays. The museum is kept there. Also, Petro Vasylyovych owned the peasant yards. Petro Vasylyovych Kochubey constantly didn't live in Baturyn. Vasyliy Karas was looking after the house. On the territory of the estate there were many wooden buildings, as well as the church. It was built at the expense of Petro Vasylyovych Kochubey. The church had not survived till the present time. Petro Vasylyovych Kochubey received a good profit. The great income was coming from the mill. Petro Vasylyovych Kochubey had never been married. He died when he was young. All his possessions were divided between his brothers.

